EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.7.16.
SWD(2025) 556 final

# BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

# A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

**az Európai Versenyképességi Alapról**

***amely a következő dokumentumokat kíséri***

**Javaslat**
**Az Európai Parlament és a Tanács rendelete**
**az Európai Versenyképességi Alap létrehozásáról – beleértve a védelmi kutatási és innovációs tevékenységekre vonatkozó egyedi programot –, az (EU) 2021/522, az (EU) 2021/694, az (EU) 2021/697 és az (EU) 2021/783 rendelet hatályon kívül helyezéséről, az (EU) 2021/696 és az (EU) 2023/588 rendelet rendelkezéseinek hatályon kívül helyezéséről és az (EU) [EDIP] rendelet módosításáról**

**Javaslat**
**Az Európai Parlament és a Tanács rendelete**
**a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramnak a 2028–2034 közötti időszakra történő létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az (EU) 2021/695 rendelet hatályon kívül helyezéséről**

**Javaslat**
**A Tanács határozata**
**a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram végrehajtását szolgáló, a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó egyedi program végrehajtásáról, a program részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, valamint az (EU) 2021/764 határozat hatályon kívül helyezéséről**

**Vezetői összefoglaló**

Hatásvizsgálat az EU következő hosszú távú költségvetéséről (MFF) – a versenyképesség uniós finanszírozása

**A. A fellépés szükségessége**

**Miért? Milyen problémát kell megoldani?**

Az elmúlt harminc évben nőtt az EU és más fejlett gazdaságok közötti termelékenységi szakadék, ami az EU versenyképességének csökkenéséhez vezetett a többi jelentős gazdasággal szemben. Az EU számos területen, többek között a technológiafejlesztés, a kutatási és innovációs teljesítmény, a piaci dinamizmus és az ipari kapacitás terén is lemaradásban van a többi nagy gazdasághoz képest. Ennélfogva az európai versenyképesség erősítése kulcsfontosságú prioritássá vált, amint azt a Draghi-jelentés is hangsúlyozza.

Az Európai Bizottság versenyképességi iránytűjében[1] megfogalmazottak szerint az európai versenyképesség magában foglalja az EU azon képességét, hogy fokozza a termelékenység növekedését, fenntartsa a magas életszínvonalat, és biztosítsa a stratégiai autonómiát a gyorsan változó globális környezetben. Ez a koncepció túlmutat a hagyományos költségalapú verseny szemléletén, kiemelve az innováció, a beruházások, a reziliencia és az ipari kapacitás jelentőségét, különösen a zöld, a digitális és a kulcsfontosságú kritikus ágazatokban.

A versenyképességi iránytű több, az EU versenyképességének erősítéséhez szükséges tényezőt azonosít: (1) az innovációs szakadék megszüntetését, (2) a dekarbonizációt, valamint (3) a túlzott függőségek csökkentését és a biztonság növelését. Emellett öt horizontális támogató eszközt emel ki: (1) az egyszerűsítést, (2) az egységes piacon fennálló akadályok felszámolását, (3) a finanszírozást, (4) a készségeket és a minőségi munkahelyeket, (5) a hatékonyabb koordinációt.

Az Európai Versenyképességi Alap elsődleges célja az egyszerűsítés, a finanszírozás és a hatékonyabb koordináció lesz.

E problémák kezelése várhatóan pozitív, bár csak közvetett hatással lesz a versenyképességi iránytűben azonosított egyéb problémákra, például az innovációs szakadékra, valamint csökkenti Európa külső forrásoktól való függőségét a kritikus technológiák és erőforrások tekintetében, és ezáltal fokozza a biztonságot és a rezilienciát.

**Mi e kezdeményezés várható eredménye?**

E kezdeményezés átfogó célja, hogy beruházási kapacitást hozzon létre a stratégiai technológiák és ágazatok európai versenyképességének támogatására, valamint az uniós költségvetés finanszírozási eszközeinek mozgósítására.

Konkrétabban, a kezdeményezés a teljes beruházási folyamat során előmozdítja a köz- és magánberuházásokat, különösen a kutatás és az innováció terén, és jobban kiaknázza az uniós költségvetés kockázatmentesítési potenciálját az uniós hozzáadott érték maximalizálása érdekében. Ezen túlmenően a dekarbonizációt, a biztonságot és a rezilienciát támogató uniós stratégiai technológiákra és ágazatokra irányítja és összpontosítja a beruházásokat. Végezetül felhasználóközpontú, gyorsabb, egyszerűsített és harmonizált eljárások révén megkönnyíti az uniós finanszírozáshoz való hozzáférést, és javítja az uniós és a tagállami beruházások koherenciáját.

**Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés?**

Először is, az érdekelt felek közötti és határokon átnyúló együttműködés és integráció fokozásával az uniós finanszírozás lebontja a nemzeti akadályokat, és kritikus tömeget teremt a közös kihívások kezeléséhez. Másodszor, a piaci hiányosságok és a nem optimális beruházási feltételek kezelésével, valamint gazdasági hatások előidézésével az EU fokozza a gazdasági rezilienciát, mozgósítja a magánforrásokat, vonzza a tőkét, Unió-szerte fellendíti a termelékenységet, és gazdaságilag előnyös projekteket támogat, amelyek másképp esetleg nem lennének sikeresek. Támogatja az egész EU-ra kiterjedő versenyt, lehetővé téve a legjobb tudományos és innovatív ötletek kiválasztását az EU egész területéről. Harmadszor, az irányított beruházások megerősítésével és az erőforrások összevonásával az EU hatékonyabban képes kezelni az uniós szintű kihívásokat, és előmozdítani az olyan közös prioritásokat, mint a digitális és zöld átállás.

[1] COM(2025) 30 final. Versenyképességi iránytű az EU számára.

| B. Megoldások |
| --- |
| **Milyen jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikai alternatívák merültek fel? Van-e előnyben részesített megoldás? Miért?** |
| A Bizottság három különböző szakpolitikai alternatívát vett figyelembe:<br>Az első alternatíva a „szabályozás nélküli forgatókönyv plusz”, amelyben a 14 program[2] megtartaná saját szabályait, azonban a Bizottság igyekezne nagyobb horizontális következetességet biztosítani az alapok között, kiterjesztve a Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP) esetében alkalmazott megközelítést annak érdekében, hogy az egyes projektek több program keretében kumulatív finanszírozásban részesüljenek.<br>A második alternatíva a „programok közötti fokozott koordináció és egy közös szabálykönyv”, amely továbblépne a szabályok programok közötti harmonizálásával, különösen a célkitűzések, ágak és pillérek, valamint a végrehajtási eszközök és a horizontális jogi rendelkezések összehangolása révén.<br>A harmadik alternatíva a „programok konszolidálása egy új Európai Versenyképességi Alapban”, amely a vonatkozó uniós programokat egyetlen alapba tömörítené, olyan stratégiai irányítással, amely a programok helyett a szakpolitikát helyezné előtérbe. Ez az alternatíva egységes beruházási kapacitást teremtene a stratégiai ágazatok és technológiák, a diszruptív innováció és a dekarbonizáció támogatására az alapkutatástól az alkalmazott kutatásig, a bevezetésig, a gyártásig, a szolgáltatásokig és a megoldásokig tartó zökkenőmentes beruházási folyamat révén. Néhány, az EU versenyképessége és rezilienciája szempontjából kulcsfontosságú szakpolitikai ablak köré szerveződne. Irányítása segítené az Alapot abban, hogy gyorsan reagáljon az új kihívásokra és prioritásokra. A harmadik alternatíva egyensúlyt teremtene a hosszú távú beruházásokhoz – például a kutatáshoz és az innovációhoz – szükséges kiszámíthatóság és a felmerülő politikai prioritásokra való reagáláshoz szükséges rugalmasság között.<br>Az előnyben részesített alternatíva a harmadik alternatíva, mivel átfogó szakpolitikai intézkedéscsomagot kínál az uniós finanszírozási környezet versenyképességgel kapcsolatos, fent vázolt aktuális hiányosságainak leküzdésére. Az előnyben részesített alternatíva sikerének biztosítása érdekében az EU olyan intézkedéseket fog végrehajtani, amelyek minimalizálják a lehetséges kedvezőtlen hatásokat, többek között azáltal, hogy megteremtik a szükséges rugalmasság és kiszámíthatóság egyensúlyát. |
| **C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai** |
| **Melyek az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor a főbb alternatívák) előnyei?** |

[2] Az e hatásvizsgálat hatálya alá tartozó 14 uniós program közé tartozik a Horizont Európa, az Innovációs Alap, a Digitális Európa program, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz digitális ága, az Európai Védelmi Alap, a lőszergyártás támogatásáról szóló jogszabály, az európai védelmi ipar közös beszerzés révén történő megerősítését szolgáló eszköz, az európai védelmi ipari program, „az EU az egészségért” program, az európai űrprogram, az IRIS2, az InvestEU, az Egységes piac program (kkv-ág) és a LIFE.

Az előnyben részesített alternatíva 15 év alatt nagyobb megtérülést biztosítana a beruházások tekintetében, és az elköltött eurónkénti teljes haszon 15,74 %-kal magasabb lenne, mint az első alternatíva („szabályozás nélküli forgatókönyv plusz”) esetében. Az Európai Unió exportja is növekedne, mégpedig az első alternatívához képest 58 %-kal, főként a nagyobb volumenű beruházások miatt. Az előnyben részesített alternatíva összességében valószínűleg pozitív hatással lesz az EU termelékenységére, mivel hatékonyabban és eredményesebben tudja elosztani az erőforrásokat.

Ez az alternatíva várhatóan a kedvezményezettek igazgatási kiadásait is csökkenti azáltal, hogy integrálja a hozzáférési pontokat és egységes szabálykönyvet vezet be, egyszerűsíve a finanszírozási folyamatot, valamint hatékonyabb, vállalkozásbarátabb környezetet teremt, ami különösen előnyös a gyorsan növekvő iparágak, a kkv-k, az innovatív induló vállalkozások és a hosszú távú beruházási támogatást igénylő projektek számára. Az egyszerűsített és korszerűsített pályázati eljárás átláthatóbbá tenné a lehetőségeket és összességében megkönnyítené a finanszírozáshoz való hozzáférést a projektgazdák számára.

Az előnyben részesített alternatíva emellett megszilárdítja a finanszírozási folyamatokat, és kiszélesíti a pénzügyi eszközökhöz való hozzáférést, lehetővé téve az EU számára, hogy hatékonyabban kiaknázza a magántőke mozgósításában és a költségvetési rugalmasság növelésében rejlő potenciálját. Az alternatíva egyúttal erősíti az alapkutatás, valamint a kutatás, az innováció és a gyártás előrehaladott szakaszai közötti kapcsolatokat, biztosítva az EU-n belüli dinamikus gazdasági struktúrát és az ötletek jobb piacra juttatását.

Piaci szempontból az egységes finanszírozási keret célja az európai vállalatok versenyképességének fokozása a finanszírozás hozzáférhetőbbé és stratégiailag összehangoltabbá tételével. Ezenkívül támogatja az európai stratégiai autonómiát, és csökkenti a kritikus függőségeket.

Végezetül a társadalmi hatások közé tartozik a munkahelyteremtés, a készségfejlesztés és a regionális gazdasági növekedés előmozdítása, különösen a stratégiai ágazatokban. Ezen alternatíva környezeti hatásai szorosan kapcsolódnak a dekarbonizáció és a tiszta technológiák mint kulcsfontosságú ágazatok és technológiák előtérbe helyezéséhez. Ennek pozitív hatást kell gyakorolnia az éghajlatra és az EU dekarbonizáció felé vezető útjára.

**Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb alternatívák)?**

Az uniós forrásokból már részesülő pályázók és kedvezményezettek számára bizonyos alkalmazkodási költségek merülhetnek fel. Az egységes, integrált alapra való áttéréshez a jelenlegi struktúrához hozzászokott szervezetek részéről kiigazításra lenne szükség. Bár az új alaphoz kezdetben alkalmazkodásra lenne szükség, a kedvezményezetteknek elegendő egyszer elsajátítani az ismereteket, ahelyett, hogy több program esetében külön-külön végig kellene menniük a tanulási folyamaton. Az összességében könnyebb hozzáférhetőség és a kevesebb akadály jelentősen csökkentené a pályázati költségeket, többek között a pályázók szélesebb köre számára is. Egy egységes kapu kialakítása – a finanszírozási és pályázati portál és a STEP-portál kezdeti tapasztalataira építve – segíthet a fennakadások enyhítésében, míg az agilis, reagálóképes, robusztus irányítás és az érdekelt felek hálózatának struktúrái segíthetnek az átmenet kezelésében. Végső soron egy egyszerűbb és áttekinthetőbb struktúra kiterjeszthetné a finanszírozási programokhoz való hozzáférést az új kedvezményezettekre, ösztönözve az ágazatokon átívelő innovációt.

**Hogyan érinti a fellépés a vállalkozásokat, köztük a kis- és középvállalkozásokat és a mikrovállalkozásokat?**

Az uniós finanszírozás terén már tapasztalattal rendelkező kkv-kat kezdetben alkalmazkodási költségek terhelhetik az átállással, például az új szabályokhoz való igazodással és a konszolidált pályázati rendszer megismerésével összefüggésben. Ezek a költségek várhatóan ideiglenesek és korlátozottak lesznek. Idővel a kkv-k részesülni fognak a megfelelő finanszírozási lehetőségek azonosításával és a pályázatok benyújtásával kapcsolatos igazgatási kiadások csökkentésének előnyeiből. A legfontosabb előnyök közé tartoznak az egységes pályázati portál, az egyszerűsített és harmonizált szabályok, valamint az észszerűsített tanácsadási szolgáltatások és az egyablakos ügyintézés, amelyek hozzáférhetőbbé teszik a finanszírozást, miközben csökkentik a költségeket és a bonyolultságot. A kkv-k támogatását be kell építeni a Versenyképességi Alap struktúrájába annak érdekében, hogy ezek az előnyök megvalósuljanak.

**Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?**

Nem, mivel olyan programról van szó, amelyet uniós szinten a Bizottság közvetlenül vagy végrehajtó partnerein keresztül közvetve irányít, a kedvezményezetteknek odaítélt finanszírozással.

**Lesznek-e egyéb jelentős hatások?**

Az előnyben részesített alternatíva javítani fogja a termelékenységet és az EU pozícióját a globális értékláncban, többek között az új piacokat létrehozó diszruptív innováció révén. Az innováció és a gyártás támogatásával csökkenteni fogja a függőségeket, és javítani fogja az uniós vállalkozások piaci pozícióját. A stratégiai irányítás és a célzott finanszírozás biztosítja a finanszírozás kiszámíthatóságát, az alapkutatástól a piaci alkalmazásig. A kkv-k számára egyszerűbb lesz a finanszírozáshoz való hozzáférés, csökkennek az igazgatási kiadások, és gyorsabb lesz a támogatás odaítéléséhez szükséges idő, ami javítja a tőkéhez jutási képességüket. A kezdeményezés megerősítheti a stratégiai ágazatok versenyhelyzetét, valamint az EU pozícióját a kritikus és fejlett technológiák területén. A továbbgyűrűző hatások révén a szomszédos ágazatok is profitálnak, és növekszik a termelékenység.

**D. További lépések**

**Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?**

Ezt a kezdeményezést a 2027 utáni költségvetés teljesítménymérési keretén keresztül fogják nyomon követni, amelyet külön hatásvizsgálatnak vetnek alá. A teljesítménymérési keret előírja, hogy a program végrehajtási szakaszában végrehajtási jelentést kell készíteni, valamint az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 34. cikkének (3) bekezdésével összhangban visszamenőleges értékelést kell végezni. Az értékelést a Bizottság minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásaival összhangban kell elvégezni, és annak a program célkitűzései szempontjából releváns mutatókon kell alapulnia.